

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Přehlídka pražské posádky a letectva prezidentem republiky. Pokračuje ve svých projevech zájmu o naši armádu a její výcvik, navštívil pan prezident republiky dne 10. června t. r. letiště ve Kbělicích, kde věnoval půldruhé hodiny jednak přehlídce pražské posádky, jednak podrobné informaci o našem vojenském letectví. Věren svému zvyku z poslední doby přijel prezident na letiště koňmo, doprovázen ministrem národní obrany, náčelníkem hlavního štábu a šéfem své vojenské kanceláře. Přehlídky se účastnili také cizí vojenští attaché, členové branného výboru poslanecké sněmovny v čele s předsedou Špatným a zástupci žurnalistiky. Z pražské posádky nastoupily tyto oddíly: ženijní pluk č. 5 — Karlín, lehký dělostřelecký pluk č. 1 — Praha, lehký dělostřelecký oddíl č. 51 — Brandýs n. L., hrubý dělostřelecký pluk č. 101 — Kostelec n. L., 1. korouhev jezd. pluku č. 1 — Karlín a 2. korouhev jezd. pluku č. 8 — Brandýs n. L. Krom toho postaveno bylo na letišti 33 letadel různých typů ze vzduchoplaveckého učeliště v Chebu a z 1. a 32. letecké rot, jakož i dva aparáty soukromé. Letadla byla většinou domácí výroby. Přehlídce velel generál Gibiš, velitel 1. pěší divise. Pan prezident objel nejprve řady ženistů, dělostřeleckých baterií a jízdy a vrátil se pak tryskem na stanoviště, s něhož pozoroval defilé pěchoty v rychlém tempu, dělostřelectva v klusu a jízdy, která jela tryskem. Defilé zamlouvalo se svou přesností a pořádkem panu prezidentovi i účastníkům. Nato sestoupil pan prezident s koně a odebral se k šiku letadel, kde jej uvítal velitel leteckého učeliště chebského major Personne. Zástupce velitele školy kap. Stanovský vyložil na vyzvání pana presidenta organizaci leteckého učeliště a postup výcviku pilotů. Uvedl také, že za jediný rok provedeno bylo v chebském učelišti 18.000 letů, při čemž záznam nehod vykazuje pouze 1 zranění a 4 strojové poruchy. Pan prezident dal si ukázati zařízení létacího stroje, zajímal se o dobu výcviku, o národnostní poměry, jakož i o to, je-li letecký výcvik pouze pro vojáky, či také pro osoby soukromé. Bylo mu

sděleno, že dosud cvičeny byly jen osoby vojenské, poněvadž však presenční služba vojenská je krátká, pomýšlí se na zřízení přípravného kursu pro dobrovolníky. Pan prezident a hosté prohlédli si se zájmem mapu, pořízenou kinematograficky s výše 2000 m poručíkem Beránkem na trati mezi Chebem a Plzní. President živě se zajímal o způsob, jakým jsou podobné mapy pořizovány a jak jich možno upotřebiti. Na poznámku gen. Mittelhaussera, že ve Francii zabývá se pořizováním takových snímků soukromá společnost, prohodil pan prezident: „Na tohle jsem nevzpomněl. Bylo by to výhodné na př. při katastrálních mapách.“ Během přehlídky přistála dvě letadla, která byla po osmé hodině ranní vyslána směrem k Děčinu a směrem k Mostu, aby učinila snímky. Když letci přistáli, vyvolali ihned obrázky ze svých letů a předložili je panu presidentovi, který byl jejich pohotovostí velmi potěšen a vyslovil jim plné uznání. Dále byly panu presidentovi předvedeny některé ukázky leteckého výcviku a boje, na př. nepřátelské pozorovací letadlo bylo stíháno naším stíhacím aparátem, nebo demonstrován nálet dvou bombardovacích letadel, provázený stíhacím rojem pěti letadel atd. Pan prezident prohlédl si velmi pozorně jednotlivé typy aparátů a zašel také do leteckých dílen. Zatím bylo podniknuto několik krátkých letů s hosty, na př. s ministrem národní obrany, s poslanci Špatným a Novákem a se žurnalisty. O půl dvanácté rozloučil se pan prezident s hosty a s leteckými důstojníky a vrátil se do Prahy. Tato návštěva paně presidentova, které přihlíželo kolem letiště také množství obecnstva, jakož i vřelý zájem vrchního velitele armády o všechny věci našeho letectví, přispějí jistě k propagaci našeho nadějného vojenského letectví v širokých vrstvách občanstva. Vojenská vzduchoplavba vyžádala si právě v poslední době několik tragických obětí lidských životů a zájem, který pro ni jevil představitel našeho státu, bude pro ni jistě nemalou mravní podporou. Platí to tím spíše, že president republiky našel čas pro přehlídku letectva těsně před svým odjezdem na zotavenou a že touto přehlídkou ukončil vlastně svůj bohatý pracovní rok. Naše armáda musí mu býti vděčna, že tak dokonale splnil svůj slib, o kterém jsme psali v minulém čísle.

J. Alexander.

První vychovatelský kurs pro poddůstojníky z povolání. Dne 24. června t. r. byl ve vojenských barácích na Pohořelci slavnostně ukončen tříměsíční vychovatelský kurs pro poddůstojníky z povolání (rotmistry) — první svého druhu v naší armádě — který v důsledku výnosu 53.086/vých. z 24./II. 1922 uspořádalo osvětové oddělení výchovného odboru při hlavním štábu branné moci.

Kurs absolvovalo celkem 47 rotmistrů pěchoty z celé republiky. Většina z nich měla vzdělání obecných a občanských škol. Podle služebního zařazení bylo 31 výkonných, 15 velitelů čet a jeden instruktor. Podle národnosti bylo 42 Čechů, 3 Slováci, 2 Němci. Podle stavu 30 ženatých a 17 svobodných. Většina byla ve stáří 24—26 let; nejmladší byl 21 a nejstarší 36 let star. Z bývalé zahraniční armády bylo celkem 16. Z frekventantů před příchodem do kursu působilo v plucích osvětově z vlastního zájmu 30, na rozkaz tří. Členy praporečnických a plukovních odborů bylo 14 rotmistrů. Jazyková znalost kursistů je značná. Je tu zastoupena: slovenština, němčina, maďarština, ruština, chorvatština, polština a italština.

V kursu vyučovali občanští odborníci a důstojníci. Z občanských sil byli to: Prof. J. V. Klíma: Vychovatelství (12 hodin) a estetická výchova (17 hodin); prof. Čeněk Chvský: Dějiny československé se zvláštním zřetelem k vývoji českého válečnictví (37 hodin); prof. dr. Rón: Matematika a geometrie pro praktické účely vojenské (16 hodin) a praktická fyzika s chemií (9 hodin); JUDr. Fr. Procházka: Právo (16 hodin), dr. Alex. Batěk: Tělověda a zdravotnictví (18 hodin); dr. Vochoč: Naši sousedé s hlediska politického (1 hodina); řed. J. Kožíšek: Vyučování úplně nevzdělaných (96 hodin); odb. uč. Rambousek: Jazyk český a literatura československá (23 hodin), český pravopis (2 hodiny); odb. uč. Dejmek: Občanská nauka (24 hodin); odb. uč. Horák: Vojenské vyučovatelské (15 hodin); odb. uč. Mazel: Zeměpis republiky československé se zvláštním zřetelem k hlediskům vojenským (24 hodin).

Poslední tři pánové řídili s pp. odb. uč. Müllerem a Štěpánem v pěti skupinách v 17 středečních a pátečních odpůldnech praktické výstupy kursistů před vzdělanějšími vojiny.

Z důstojníků vyučovali: Přednosta zpravodajského oddělení hlavního štábu ppl. Čeněk Hauzvíč: Naši sousedé s hlediska vojenského (3 hodiny). Zástupce přednosta osvětového oddělení M. N. O. štábní kapitán Procházka: Vojenské vyučovatelské (6 hodin). Štábní kapitán Pešl a kapitán Šimko ze zahraniční skupiny M. N. O.: Naši sousedé s hlediska politického (2 hodiny). Osvětový referent první pěší divise kapitán Kroušl.: Vojenské knihovnictví (8 hodin). Nadporučík Smazal, instrukční důstojník z ústředního učiliště pěchoty v Milo-

vicích (20 hodin). Nadporučík J. H. Dvorský, z osvětového oddělení hlavního štábu: Organisoání výchovné služby a vedení osvětových odborů v plucích a praporech (15 hodin).

Celkem bylo 268 vyučovacích hodin (přednášek). Odpoledne byla vyplňována vyučováním vojínů. Na základě dopoledních naslechlů při vyučování úplně nevzdělaných vojínů panem řed. Kozíškem měli kursisté praktické výstupy tohoto vyučování, jemuž se budou hlavně po odchodu k plukům absolventi kursu věnovati.

Za 17 střeďečních a pátečních odpůldnů absolvovali kursisté v pěti skupinách 221 praktických výstupů (30–50 minut), před vzdělanějším mužstvem za odborného vedení pěti odb. učitelů. Na jednoho frekventanta připadlo 4–5 výstupů. Temata k výstupům volili si kursisté z nejrůznějších oborů. Občanská nauka (70 temat), dějiny 46, zeměpis 37, tělověda a zdravotnictví 33, literatura 14, právo 11, ethika 4, fysika a chemie 4, praktická vojenská výchova 2. Ani temat vojenského obsahu nebylo opomenuto, na pr.: Vývoj psuky, o povinnostech desátníka služby, účel tělesné výchovy ve vojsku, vojenská čest, střelný prach, poměr našich ranních půlhodin k rakouským „Gelenksübungen“, poměr vojínův k civilním osobám, chování ve společnosti a veřejných místnostech, strážní služba, oddělování stráží, o útočné vozbě čili tankách, o vojenském pozdravu, vývoj čs. branné moci, organisace a její rozčlenění, jak se chovati má vojín v poli, trojúhelník chyb, přeložení záměrného bodu, náš voják a zpěv, vznik telefonů a bezdrátové telegrafie, jaké rozeznáváme překážky v zákopové vojně, jich vznik, druh a využití v poslední vojně atd.

Pomůcky (obrazy, mapy atd.) opatrovali si kursisté z blízkých pražských učilišť laskavým prostřednictvím vyučujících profesorů a odborných učitelů a ředitelů pěti skupin. Každý výstup byl jak po stránce věcné, tak i formální podroben přísné kritice kursistů a ředitele skupiny. Frekventanti vvkázali při těchto výstupech tento prospěch: velmi dobrý 6, chvalitebný 13, dobrý 17, dostatečný 11, nedostatečný —.

Mimo čítárnu měli kursisté též svoji pomocnou příruční knihovnu naukových děl ku přípravě k odpoledním praktickým výstupům. Frekventanti byli podělení syllaby z jednotlivých předmětů a těmito knihami: Dr. Fr. Oberpfalcer: Výchova a vojsko I.—V. díl, prof. Jan Adámek: Didaktická příručka vojenská, řed. J. Kozíšek: „Velký čítatel“ a „Průvodce“ s „Doplňky k čítateli“, dr. J. Pešek: Národní dějprava „Má vlast“.

Občas byly kursistům z exponovaných částí naší republiky posádkovým velitelstvím Velké Prahy zdarma poskytnuty listky do divadel.

V posledním týdnu od 19.—23. června podrobili se kursisté přísným závěrečným ústním (a písemným) zkouškám z vyučovatelsví, vychovatelství, vojenské mřavní výchovy, vyučování nevzdělaných, dějin, zeměpisu a občanské nauky. Zkouškám byli přítomní pan generální inspektor čs. vojsk plukovník dr. J. S. Machar s majorem Holečkem, dr. Vaníček, dr. Oberpfalcer, štábní kapitán Procházka a nadporučík Dvorský z výchovného odboru M. N. O.

Velitelstvím kursů byl přednostou osvětového oddělení M. N. O. dr. Fr. Oberpfalcerem pověřen od 4. dubna do 20. května nadporučík Bártl, který kurs uvedl v chod; od 21. května do 24. června nadporučík J. H. Dvorský, oba z osvětového oddělení hlavního štábu.

K slavnostnímu zakončení kursu dostavili se ministr národní obrany Udržal v průvodu kapitána Palečky, pplk. Matoušek z M. N. O. (osobní oddělení rotmistrů), major Saidl z vojenské kanceláře presidenta republiky a učitelský sbor občanských odborníků a důstojníků.

Ke kursistům na rozloučenou promluvil přednosta osvětového oddělení hlavního štábu M. N. O. Ph. dr. Fr. Oberpfalcer. Ve svém proslovu znovu zdůraznil význam kursů a vytýčil úkoly absolventů po návratu k plukům.

Jménem frekventantů vychovatelského kursu poděkoval rotmistr Ringel vřelými slovy M. N. O., které ujistil, že všichni absolventi i nadále budou se u pluků prohlubovati v získaných vědomostech a schopnostech, aby výsledky této triměsíční práce bylo též viděti na výchově jak vzdělanějšího, tak zvláště úplně nevzdělaného mužstva, jemuž se chtějí poddůstojníci z povolání zvláště věnovati.

Dnes lze si jen přát, aby těchto kursů pro poddůstojníky z povolání bylo pořádáno vždy více.

Ndp. J. H—ský.

Válečné ztráty srbského vojska. Ministerstvo války v Bělehradě uveřejňuje úřední statistiku ztrát srbského vojska a jiné údaje od 28. července r. 1914 do 10. ledna r. 1920, t. j. do dne, kdy byla ratifikována Versailleská smlouva.

Podáváme nejvýznačnější data:

Početní stav srbské armády od srpna r. 1914 do ledna r. 1920.

Rok	Měsíc	Důstojníci a úředníci	Mobilisované mužstvo	Váleční zajatci	Poznámka
1914	VIII.	5.229	314.450	—	Průměr 1914: 8.607 550.347 12.365
	IX.	8.108	509.206	—	
	X.	10.773	563.444	—	
	XI.	8.858	651.088	30.000	
	XII.	9.264	677.500	—	
1915	I.	9.255	799.265	30.000	Průměr 1915: 9.653 787.336 30.000
	II.	9.342	798.434		
	III.	9.334	781.547		
	IV.	9.333	778.916		
	V.	9.365	782.905		
	VI.	10.228	790.554		
	VII.	10.222	789.447		
	VIII.	10.125	788.536		
	IX.	—	—		
	X.	—	—		
	XI.	—	—		
	XII.	—	—		
1916	I.	—	—	150.000	Průměr 1916: 6.589 142.056 150.000
	II.	6.717	137.036		
	III.	6.586	138.902		
	IV.	6.076	137.036		
	V.	6.102	135.128		
	VI.	5.941	133.533		
	VII.	5.968	142.755		
	VIII.	5.242	153.046		
	IX.	6.492	153.046		
	X.	7.953	145.056		
	XI.	7.423	145.322		
	XII.	7.293	144.870		
1917	I.	6.406	142.372	150.000	Průměr 1917: 7.648 155.683 150.000
	II.	6.462	148.075		
	III.	7.942	154.112		
	IV.	8.113	160.965		
	V.	7.892	161.489		
	VI.	8.226	162.721		
	VII.	6.635	154.875		
	VIII.	8.347	164.198		
	IX.	6.493	152.765		
	X.	8.285	163.444		
	XI.	8.329	158.167		
	XII.	8.626	156.433		

Rok	Měsíc	Důstojníci a úředníci	Mobilisované mužstvo	Váleční zajatci	Poznámka
1918	I.	8.365	152.092	150.000	Průměr 1918: 6.854 145.225 150.000
	II.	8.559	145.890		
	III.	8.895	147.680		
	IV.	9.171	151.719		
	V.	9.076	151.437		
	VI.	9.034	151.320		
	VII.	9.025	152.738		
	VIII.	8.893	149.504		
	IX.	7.182	129.334		
	X.	?	145.225		
	XI.	?	145.225		
	XII.	6.936	120.494		
1919	I.	7.141	186.600	150.000	Průměr 1919 : 9.296 273.948 36.986
	II.	9.061	240.776		
	III.	9.481	238.860		
	IV.	9.568	251.317		
	V.	9.771	271.920		
	VI.	10.188	281.362		
	VII.	13.795	437.664		
	VIII.	9.265	306.176		
	IX.	8.637	283.290		
	X.	8.481	279.151		
	XI.	8.240	276.054		
	XII.	7.888	232.547		
1920	I.	7.499	273.948	—	

Počet nováčků povoláných k činné službě v letech 1919 a 1920.

Rok	Měsíc	Počet	Poznámka.
1919	červen	57.582	1. výzva
	prosinec	57.879	2. výzva
			Úhrnem pro 1919: 115.461.
1920	červen	69.181	3. výzva
Úhrnem . . .		184.642	

Ztráty srbského vojska ve světové válce.

Padlí, zemřelí, nezvěstní			Zemřelí v zajetí ¹⁾			Ztráty zvířat ²⁾					Poznámky
Rok	Srbsko	Černá Hora Dobruďža	Země	důst.	mužstvo	Rok	Koně	Mezci	Osli	Úhrn	
1914	86.225	13.325	Rak. Uhersko	42	57.705	1914—1920	25.239	8.181	5.230	38.640	¹⁾ a to: od ledna do října: 71.292 v listopadu a prosinci 187.157 ²⁾ včetně: 3.708 důstoj. ³⁾ včetně: 320 důstojníků
1915	252.449 ³⁾										
1916	8.956		Německo	—	3 547						
1917	2.822										
1918	6.712		Bulharsko	—	12.099						
1919	—	—	Turecko	—	21						
1920	—										
Celkem	365.164²⁾	13.325³⁾	Celkem	42	73.372						

¹⁾ Základnou těchto údajů jsou úmrtní akta, jež nepřátelské státy zaslaly srbskému Červenému kříži a seznamy mezinárodní společnosti Červeného kříže. — Údaje jsou nepřesné, poněvadž seznamy byly v nepořádku nebo v nepřátelských státech po převratu zničeny (na př. zajatecký tábor v Bordogaszony v r. 1918).

²⁾ Číslo vypočteno podle různých úředních zpráv bývalého srbského hlavního stanu a ministerstva války.

Pozn. red. Tato statistika, jako skoro všechny statistiky, má velmi pochybnou cenu. Neboť: Bylo-li v srpnu 1915 mobilisováno 798.661 důstojníků a mužů a bylo-li v roce 1914 ztraceno 86.225, v roce 1915 252.449 a zemřelo-li v zajetí k tomu 57.747 a zajato 30.000, zbyl by pro rok 1916 početní stav armády ještě 372.240 důstojníků a mužů na místo udaného 143.753. T. j. skutečné ztráty byly mnohem větší, než zde udáno.

Stav německé armády v r. 1918. Major Volkmann podává ve své publikaci : „Der große Krieg 1914—1918“ (Berlin, Verlag Reimar Hobbing, 1922) přehled válečné moci německé v březnu roku 1918. Z této publikace vyjímáme toto :

Oblast	Skupina	Armáda	Počet divízí	Polní útvary		Ve výcviku		Děla		Mino-mety	Kulo-mety
				důst.	mužstvo	důst.	mužstvo	polní	těžká		
Západní	Prinz Rupprecht Bavorský	4.	17	54.142	1,344.149	1127	68.038	742	265	793	5700
		6.	16					634	241	96	?
		17.	28					1412	814	92	1224
		2.	22					1075	714	88	1080
	Něm. kor. princ	18.	25					1478	979	129	8270
		7.	12	41.685	1,055.678	875	51.200	468	186	82	3348
		1.	12					548	206	49	584
		3.	12					476	224	50	552
	Callwitz	5.	12	20.178	503.116	431	26.298	508	481	98	3931
		Arm. odd. C	12					437	193	54	3413
Východní	Vévoda Albrecht Württenberský	19.	10	20.501	526.578	284	15.331	384	137	432	3270
		Arm. odd. A	4 ¹⁾					364	150	72	2034
		Arm. odd. B	10 ¹⁾					384	230	94	4139
		8.	6	16.090	444.777	371	15.507	403	301	18	86
	Vrchní velitelství „Ost“	Arm. odd. D	6					642	172	—	62
		10.	10 ^{1/2}					879	207	10	52
	Linsingen	—	13 ^{1/2} 4)	9.806	252.823	190	10.123	820	194	6	32
		—	2	3.072	78.074	76	4.273	96	16	—	50
	U c. a k. 2. arm.	—	8 ³⁾	6.242	152.183	65	2.465	475	62	26	130
		9.	11.	2.549	57.832	—	259	159	100	34	36
Rumunsko	Mackensen	—	1 ^{1/2}	?	?	?	?	42	12	18	86
Macedonie	Scholtz	—	1	?	?	?	?	?	—	?	?
Turecko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Doma ⁴⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Včetně 1 jezdecké střelecké divise.

²⁾ Včetně 1^{1/2} jezdecké divise.

³⁾ Včetně 1 jezdecké divise.

⁴⁾ Mimo to tři divise se 108 polními děly, 144 minomety a 783 kulomety v dopravě.

Rudá armáda. Major Saring uveřejňuje v „Mil. Wochenblatt“, roč. 1922, čís. 44. novou organizaci rudé armády, jak ji naznačil Trockij ve své řeči při devátém všeruském sjezdu sovětů. *) Armádu tvoří 35—37 střeleckých divísi, 20 samostatných brigád, 18 divísi jezdeckých, 5 samostatných jezdeckých brigád. Celkový stav i s námořnictvem a útvary pro bezpečnostní službu v říši jest 1.595.000 mužů; jádro armády tvoří 822.000 mužů určených k boji, zbytek jsou etapní útvary atd. —

Výcvik vůdců: Zřízeny válečné kursy vyšší, normální a přípravné. Prvé dva trvají 2—3 léta a musí býti od všech vůdců, od vůdce praporu až k vůdci brigády, absolvovány. Přípravný kurs trvá jeden rok. Celkem: 129 kursů pro pěchotu (84.425 účastníků), 1 kurs kulometní (500 účastníků), 27 pro jezdectvo (9080 účastníků), 23 kursy pro dělostřelectvo (3540 účastníků), 10 inženýrských kursů (4570 účastníků) a 61 zvláštních kursů (28.663 účastníků), tedy úhrnem 251 kursů s 130.778 účastníky.

Dislokace: Okrsek západní: 4., 5. a 8. střel. div.; okrsek Petrohrad: 11. a 56. stř. div.; okrsek Moskva: 2., 17., 18., 36., 44. a 48. stř. div.; okrsek Orel: 6. a 10. stř. div.; okrsek Charkov: 3., 15., 30. a 51. stř. div.; okrsek Kyjev: 7., 24., 25. a 45. stř. div.; okrsek Volha: 16. a 27. stř. div.; okrsek západní Sibiř: 21. a 29. stř. div.; okrsek východní Sibiř: 26. a 35. stř. div.; okrsek Ural: 57. stř. div.; okrsek Severní Kavkaz: 9., 14., 20., 22. (?), 28. (?) stř. div., 2. donská střel. brig.; okrsek Turkestan: 1. a 2. turkestanská střel. div., 1. a 2. turkestanská jezd. divise.

Vrchní velitelství: Vrchním šéfem jest Trockij, jeho zástupcem Skljanskij; přidělení: Rykov, Stalin a Smilga. Vrchnímu velitelství jest přímo podřízeno: a) „Komité Štáva Republiky“ (Komité štábu rep.) a tomuto opětně přednosta vojenské censury a oddělení pro chifrování; b) vrchní velitelství válečného výcviku (šéf Podvojskij) a vrchní vůdce Kameněv (šéf jeho štábu jest Lebeděv, šéf nejvyšší inženýrské správy Kartašov a ministerstvo t. j. správa rudé armády). Prvním pobočníkem Kameněvovým je Sapotkinov, jemuž podřízeny jsou: operační oddělení, vojenská učiliště, zpravodajské oddělení a oddělení pro záležitosti vnitřní. Ministerstvo dělí se na oddělení pro pěchotu (Nadejemij), pro jezdectvo (Zurikov), pro dělostřelectvo (Scheidemann) a zdravotnictví (Ivanovskij). — Druhý pobočník Kameněva je Graf, přímo podřízený náčelníku štábu Lebeděvovi; je šéfem organizačního, mobilisačního a tak zv. oddělení rudých komunistů, t. j. oněch důstojníků, kteří byli dříve komunistickými dělníky a sedláky. Třetímu pobočníkovi Samojlovovi podléhá oddělení topografické, likvidační komise pro rozpuštěné útvary, osobní, pensijní, administrativní a hospodářské oddělení, vydávání válečných spisů a zásobovací ústředny. Mimo to podřízeny jsou Lebeděvovi: ústřední správa vojenských železnic a správa válečných škol (Petrovskij). —

Trockij nařídil 1. května t. r. přehlídku posádky moskevské. Této přehlídky zúčastnily se skorem všechny tamější útvary v parádním stejnokroji: pěchota s odznaky červenými, jezdectvo s temněmodrými, dělostřelectvo se žlutými, ženíjní útvary s černými a letci se světlemodrými. Při přehlídce složilo asi 40.000 nováčků přísahu. **Pz.**

RŮZNÉ.

Zkoušky pro vstup do válečné akademie francouzské v roce 1922. Nejdůležitějším předmětem zkušebním je taktika. Kandidát musí dokázati při řešení praktických příkladů, že ovládá úplně taktické zásady. Při tom však jeví se zásadní rozdíl od názorů dřívější rakousko-uherské a německé armády. Zde požadovalo se při zkoušce z taktiky od kandidáta: utvrzení pojetého úmyslu, pocit odpovědnosti, jasné a logické odůvodnění svého plánu a jednoduché, určité rozkazy. Francouzský předpis požaduje v první řadě znalost předpisu a jich použití v situaci, která jest časově a místně omezena. Na příklad námět úlohy: dvě divise ve svazu s druhými divisemi téhož armádního sboru mají útočiti na opevněného nepřítele. Třetí divise, asi 15 km za nimi v záloze, má mezi těmito dvěma divisemi zasáhnouti do boje. Úlohy k vypracování jsou:

1. Dispoice velitele pěchoty k přemístění divise do pohotovostní posice, z níž může provésti se vystřídání částí bitevní čáry;

*) Viz V. R. III. str. 211.

2. dispošice velitele dělostřelectva pro divisní dělostřelectvo;
3. rozkazy velitele zákopnického praporu pro upravení cesty v lese, po níž má pochodovati jeden díl divise;
4. výpočet množství nutného střeliva pro palbu pěchoty a dělostřelectva na dva dny.

Požadavky znalostí taktických a jiných předpisů pro různé zbraně a služby jsou tedy značné.

Z dějin žádá se netoliko znalost všeobecné dějepavy, nýbrž i důkladná znalost válečných dějin. (Na př.: náčrt a rozbor jarního tažení v roce 1813.) Ze zeměpisu požaduje se znalost vojensko-politické charakteristiky toho kterého území. (Na př.: Popis porýnské oblasti; politická, vojenská a hospodářská důležitost Rýnu na podkladě situace, vytvořené Versailleským mírem, anebo: Dřívější a nynější postavení Francie v Syrii.) (La France militaire, čís. 11.250.)

Kursy pro generály a štábní důstojníky ve Francii. Ruský časopis „Vojna i mir“, vycházející v Berlíně, rozepisuje se o nutnosti neustálého vzdělávání vyšších důstojníků a poukazuje na poměry ve Francii. Pisatel článku tvrdí, že světová válka ukázala u všech států, jak bylo nedostatečně postaráno o další moderní vzdělání vyšších velitelů. V Rusku, zvláště před rusko-japonskou válkou, nebyl generální štáb ve styku s vojskem a proto se mu nepodařilo vštípit starším důstojníkům ve frontě moderní a praktické zásady vojenských věd. V Německu byl naopak generální štáb učitelem armády a dal jí svoji doktrínu. A přece nedostačily k výcviku vyšších velitelů velké cvičení a cesty; naopak stali se tím velitelé závislími na generálním štábu, což bylo jejich autoritě na závalu. Pouze ve Francii bylo utvořeno pro zvláštní výcvik vyšších velitelů ještě před válkou zvláštní středisko, „Centre des hautes études militaires“, které však pro krátkost svého trvání nepřineslo žádoucího výsledku. Angličtí vyšší velitelé nebyli vůbec připraveni pro úlohy pozemní války.

Moderní vedení války získalo netušeným vývojem válečné techniky ohromnou pružnost, doznalo však tím i jakési závislosti na technice. Znalost výkonosti moderních prostředků pro pozorování, boj, spojení atd. je nevyhnutelně zapotřebí pro toho, kdo má vésti většinu vojskovému útvaru. Velitel nemůže a nesmí se po delší čas spolehnouti na své pomocníky. Naopak je mu třeba v těchto otázkách vlastního, stále čerstvého a moderního úsudku, jenž neobmezuje se na podrobnosti, nýbrž sleduje vždy onen velký konečný cíl. Nemá-li vyšší velitel tohoto úsudku, propadá čím dále tím více vlivu svých pomocníků. Jeho vlastní nejistota bude mu pak často na závalu, aby svůj úsudek, čerpaný z dlouholeté praxe a z vlastní zkušenosti, neuplatnil proti odborné a detailní znalosti svých pomocníků. Tím může velení jeho scházeti v jisté míře ona pevnost, kterou se má vyznamenávat osoba velitelova.

Tato úvaha zajisté vedla ve francouzském vojsku k tomu, že další vzdělání vyšších velitelů bylo reorganisováno podle válečných zkušeností. V roce 1921 byla nejprve stanovena osnova pro čtyřměsíční teoretické a praktické další vzdělání vyšších velitelů. Z původních frekventantů bylo 29 (14 brigádníků a 15 plukovníků velitelů) určeno k pülletému studiu na Pařížské válečné škole (Centre des hautes études militaires) a po té k absolvování šestidenních informačních kursů. Výcvik započal koncem srpna roku 1921 podle tohoto rozvrhu: taktika dělostřelectva (v Metách dva měsíce); použití tanků (Versailles šest dní); vojenská inženýrská škola (Versailles tři dny), použití letců (Versailles osm dní); cvičení pěchoty (Versailles tři dny); výzvědná služba (Tours dva dny); obrana proti letadlům (Montargis dva dny).

Prospěch těchto kursů nezáleží v tom, že se získá zde jakési plus teoretického vědění, nýbrž že účastníci sami získají podněty, kterými mohou jednotlivé technické obory přehlédnouti a ovládati; tím zůstává technický vývoj v úzkém spojení se zkušenostmi a přáním bojových útvarů. —

Pololetní kurs započal 3. ledna roku 1922. Účel jeho vysvětluje osnova: „Kurs má mimo vojenské vědomosti poskytnouti důkladné znalosti všech oněch látek, které mají v oboru státovědeckém, průmyslovém a národohospodářském vliv na vedení války“. Kurs končí taktickou a operační cvičební cestou.

Z toho jest patrné, že účelem kursu není pouze prohloubení vědeckého vojenského vzdělání, nýbrž že účastníci poznají i vztahy mezi válkou, politikou a hospodářským životem; výchova má zabrániti tomu, aby v čelo nejvyšších velitelstev nebyly postaveny osobnosti, které — vojensky sice nanejvýše vzdělané — nemají smyslu pro otázky vnější a vnitřní politiky a pro hospodářskou výkonnost svého státu; naopak kurs má vytvořiti velitele, kteří, nepodřídí se bezděčně politikovi nebo národohospodáři, kteří také nebudou tvrdošijně se jím z vlastní neznalosti látky vzpírat, nýbrž také ty, kteří onen moment čistě vojenský přivedou na pravém místě a v pravém čase k platnosti. (Mil. Woch., 1922, č. 48.)

Pz.

Věda a průmysl v mobilisaci. Ve Francii přetřásá se otázka, jak se má využít vědy a průmyslu v době válečné. Vláda vydala v listopadu r. 1921 a v lednu r. 1922 různé výnosy, z nichž nejdůležitější je vytvoření zvláštní komise pro zhotovení válečného materiálu, která se má zároveň zabývat studiem, jak se má připravit průmyslová mobilisace. Komise má být přidruжена nejvyšší radě pro obranu národní. Tato organizace je nutná, poněvadž příprava poslední války byla pouze ryze vojenská a ukázala se být nedostatečnou pro všechny situace. „La France militaire“ (čís. 11250), z něhož jest tato stať čerpána, je nespokojena s dosavadními výsledky práce této organizace, poněvadž nejsou ještě určeni ani členové komise a mohou, podle stanov, podávat své návrhy pouze na přímou žádost ministerstva. Redakce navrhuje tyto požadavky: 1. sestavení katastru všech továren a dílen, které mohou svou mírovou výrobu přeměnit na válečnou, doplnění pracovníků vhodným záložním mužstvem již v míru a příprava surovin potřebných pro výrobu válečných materiálů; 2. katastr učenců, techniků a inženýrů z povolání, kteří by mohli pro národní obranu pracovat. Ku provedení tohoto programu bylo by potřeba, aby po celé zemi byla utvořena střediska, z nichž každé má provést svou zvláštní úlohu; jedna ústředna, která pracuje pouze se statistickým materiálem ministerstev, nestací.

Na článek uveřejněný v časopisu „La France militaire“ navazuje „Mil. Wochenblatt“ (1922, čís. 47) a poukazuje na chyby, kterých se Německo v tomto směru dopustilo před započetím války. Generál Wrisberg vylíčil ve svém díle „Heer im Heimat“ všechny ony rady a poukázal na to, že by bylo záhodno vytvořit již dříve jakýsi hospodářský generální štáb. Píše: „Pamatuji se, že asi v roce 1908 ptal se (německý) generální štáb, jak dlouho se může Německo, samo o sobě zůstatené, uživit. Říšský úřad vnitra odpověděl, že asi rok. Generální štáb, ministerstvo války a ministerstvo orby považovaly tuto odpověď za povrchní a žádaly o důkladnější vyšetření. Tím citil se říšský úřad vnitra uražen a neodpověděl po několik let na danou otázku. Teprve později počala se tímto problémem zabývat zvláštní komise a vymohla od říšského sněmu zákon o povinné dávce obilí v čas války. Bezprostředně po zahájení války byl to optimismus říšského kancléře, který předvídá brzký konec války,“) nepostaral se ve své zaslepenosti včas o rozluštění tohoto později nejpálčivějšího problému. O peněžní prostředky pro vedení války vyjednával generální štáb s říšskou bankou, což ztěžovalo značně přípravy pro mobilisaci.

Pz.

Pobřežní dělostřelectvo Spojených států severoamerických, jehož valná část přes jeho imponentnost uznána byla za nevyhovující dnešním poměrům, je nově organizováno pro nové úkoly budoucí.

Soustava propadlových lafet (Verschwind- und Senklafetten) byla opuštěna a nová 406 cm děla, soustavy s veskrz elektrickým pohonem (děla i houfnice) mají nyní elevaci až do 65°, a deprese — 7°, kdežto dříve 35° (při palbě v úplném kruhu 360°). Děla této soustavy, dlouhá 50 ráží, střelí do dálky 50 km. Zanecháno jest i centralisace dělostřelecké síly ve formě tvrzi a baterií, ježto je obtížné jak technicky, tak i finančně krytí je zemí nebo betonem, a nový směr žádá využití decentralisace a clony pro větší bezpečnost. Opevnění nového typu skládá se budou z betonových bloků, obsahujících jednotlivá děla, skladiště, elektrárny a pod., z nichž každý oddělen jsa od sousedního plně využití může výhod svého okolí, pokud se týká krytu i clony. Výlohy na novou úpravu zmenšují se o polovinu výdajů dřívějších.

Ježto děla v pevné posici mají různé nevýhody proti dělům pohyblivým, je snaha sloučit výhody obou soustav v konstrukci 35-6 cm děla pohyblivého (mobile railway carriage) s elevací 50°, s palbou v kruhu 360° a donosností 50 km. Zrychlení dosavadní palby — 1 rána za minutu — není nemožné.

Dosažená velká donosnost vyžaduje změny jak metody, tak i prostředků k řízení palby, jelikož cíle na tyto vzdálenosti i pro pozorného pozorovatele obvykle neviditelné zůstávají, pročež konají se rozsáhlé pokusy s novými přístroji pozemními, leteckými a balonovými, i s prostředky komunikačními.

I střelivo má svůj vývoj. Střely 1050 kg těžké (náboj [powder charge] 400 kg) pronikají pancířem 35 cm silným na všechny vzdálenosti (?) a nesmekají se ani při dopadu pod úhlem 25° od kolmice. Velmi se zdůrazňuje velký úhel dopadu, aby bylo dosaženo většího ničivého účinku na lodi. (Mil. O. Ngr.)

Tábory pro vojenský výcvik občanů ve Spojených státech severoamerických. Spojené Státy Severoamerické, které brzo po svém válečném vystoupení ve světové válce poznaly neblahé následky své bojové nepřipravenosti, jejíž důsledky projevil se hlavně ohromnými sumami peněz zhytečně vydaných, pracují dnes horečně, aby záhy dohonily, co zmeškaly.

*) Jako ostatně i generální štáb sám.

Pozn. red.

I když hrdě poukazují na činnost svého vojska ve válce, přec smysl pro účelnost, jim vrozený, je nutí bezohledně odhalovati a uznávati učiněné chyby a hledati schůdné cesty k nápravám. Známa čílost a velikost v uskutečňování myšlenek se jeví dnes v mnohých novinkách, mezi nimiž nechybí ani pokus uskutečnění miliční myšlenku. Vzácné pochopení významu sportu, tělesné přípravy občanstva, zdravotnictví pro sílu národa, vedla je k pokusům zmodernisovati jeden z jejich starých zákonů — „Morrill act of 1862“ — o věnování půdy jednotlivým státům na podporu ústavů,*) jichž hlavním cílem by bylo učiti oborům, souvisejícím se zemědělstvím a mechanickými dovednostmi, včetně vojenskou taktiku, při čemž by se nezanedbávala studia klasická a vědecká.

Zvláštní tábory a účelně vypravené části táborů vojenských skýtají dnes jednotlivci možnost podrobiti se na vlastní žádost tělesné výchově po určitou dobu v roce. Již prvním rokem zajímalo se o přijetí 100.000 osob, z nichž pouze 15.000 mohlo být přijato. Konaná cvičení jsou více rázu sportovního a všeobecně zdravotnického, než řemeslně vojenského. O významu této instituce svědčí data jednotlivých táborů po jednoměsíčním trvání:

Váhy přibýlo 55% studentům (max. 8-6 kg), průměr 0-24 kg, ubylo 31% (průměr 0-45, zjev to v prvních týdnech trainingu přirozený), přírůstek výšky těla všeobecný (průměr 0-8 cm, prodloužení přímým postojem těla), zvětšení objemu hrudníku zjištěno u 65% (průměr 3-5 cm, při vdechu přibýlo 1-1 cm, při výdechu ubylo 2-5 cm), zlepšení srdeční činnosti shledáno u 60%, zlepšení tělesného stavu u 95%.

Již podle čísel je výsledek jednoměsíčního trainingu skvělý a pokus zdařilý.

Není tudíž divu, podporuje-li jak gen. Pershing, tak i president Harding vývoj této instituce a usilují-li umožniti výevik v příštím roce 100.000 mužům. (Mil. O. Ngr.)

Pobřežní opevnění belgické. Časopis „de Militaire Spectator“ přináší v čís. 4. z roku 1922 zprávu o zamýšleném opevnění belgických břehů v délce asi 67 km. Město Brügge má se státí základnou mobilního opevnění pobřeží, má být opatřeno betonovanými pobřežními bateriemi, které, byvše za války od Němců vystavěny, mají být zesíleny. (Po odchodu německého vojska bylo celkem 19 baterií buď hotovo anebo stavba jejich chýlila se ke konci.) Mimo to mají být organisovány mobilní baterie. Pro výzvědné služby a pro účely dělostřelectva má být utvořeno loďstvo vodních letadel. Zeebrügge je již nyní základnou pro torpédovky. Pz.

Turecké ztráty za války. Doplnujeme zprávu o tureckých válečných ztrátách (viz „Vojenské Rozhledy“, roč. III., str. 151) novými údaji, které byly uveřejněny od turecké armádní zdravotní služby: Padlo nebo zemřelo 501.091 mužů, raněno neb onemocnělo 3.059.205 mužů, k službě trvale neschopno 891.364 mužů. (Mil. Woch. 1922, č. 43, sloupec 940.) Pz.